

або тимчасового переведення за цих чи інших обставин на іншу роботу чи проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, за ним зберігається попередній середній заробіток. У разі хвороби чи каліцтва попередній середній заробіток виплачується до відновлення працездатності або встановлення інвалідності;

- педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості та селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають у них, держава відповідно до чинного законодавства забезпечує безплатне користування житлом з опаленням та освітленням у межах установлених норм;
- педагогічним і науково-педагогічним працівникам за рахунок власних коштів закладів освіти може надаватись матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань [2].

У ст. 122 Кодексу законів про працю України зазначено, що при направленні працівників для підвищення кваліфікації з відривом від виробництва за ними зберігається місце роботи (посада) та проводяться виплати, передбачені законодавством [3].

Отже, педагогічним працівникам необхідно знати свої права та обов'язки, бо, як ми знаємо, незнання законів не знімає відповідальності з людини.

Література:

1. Положення про загальноосвітній навчальний заклад: затв. Постановою Кабінету Міністрів від 28 серпня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/778-2010-%D0%BF>. – Дата доступу: 01.02.2014.
2. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1060-12/page>. – Дата доступу: 01.01.2015.
3. Кодекс законів про працю України від 7 грудня 1971 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/778-2010-%D0%BF> – Дата доступу: 15.04.2015.

Фенько І.

(наук. кер. – доц. Пивоварська К.Б.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка*

ПРАВОВЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

В Україні розвиток соціального права активізувався з моменту набуття державою незалежності та переходу до ринкової економіки. На сучасному етапі у цій сфері діє понад двісті нормативно-правових актів різної юридичної сили.

Перспективи розвитку системи соціального захисту, орієнтовані на XXI століття, визначені концепцією соціального забезпечення населення України, схваленіюю постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 року. Створюється нова національна система соціального захисту, що отримала своє нормативно-правове закріплення в Конституції України. Так у статті 46 закріплено право громадян на соціальний захист [5]. Воно гарантується і забезпечується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел фінансування. Виходячи з цього положення, в країні діє тристороння схема фінансування соціального захисту населення. Найважливішою вимогою статті 46 Конституції України є і те, що держава не залишається осторонь від участі у фінансуванні соціального захисту своїх громадян [6, с. 14].

Серед найважливіших нормативно-правових документів, що гарантують права людини на соціальне забезпечення в Україні слід назвати закони України «Про пенсійне забезпечення», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 28 грудня 2007 року, «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» від 21 листопада 1992 року, «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21 березня 1991 року, «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» від 16 грудня 1993 року. Правові засади системи соціального страхування були визначені Основами законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування 1998 року, що передбачало запровадження п'яти видів соціального страхування. Сьогодні запроваджено у дію лише чотири види загальнообов'язкового державного соціального страхування, правові основи яких визначені відповідними законами: «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» 2000 року, «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві чи професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» 1999 року, «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» 2001 року, «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» 2003 року. Зазначені нормативно-правові акти гарантують громадянам здійснення права на соціальний захист у системі загальнообов'язкового державного страхування у вигляді пенсій, допомог та послуг.

Міжнародно-правове закріплення соціального права є складовою частиною національного законодавства у цій сфері. В Україні діють стандарти ООН у сфері соціального захисту. Серед них особливе місце посідає Загальна декларація прав людини, яка у статті 22 передбачила право людини на соціальне забезпечення за допомогою національних зусиль та міжнародного співробітництва й відповідно до структури і ресурсів кожної держави [3]. Чинними в Україні є положення Європи Європейської

соціальної хартії. Велику групу джерел права соціального забезпечення становлять конвенції і рекомендації МОП. Серед них виділяється Конвенція №102 «Про мінімальні норми соціального забезпечення», яка передбачає виплату різних видів допомог [4]. Особливе значення належить угоді «Про гарантії прав громадян держав-членів СНД в галузі пенсійного забезпечення».

Актуальним є питання щодо забезпечення кодифікації законодавства про соціальний захист шляхом прийняття Соціального кодексу України. Це питання піднімається на обговорення не один раз починаючи з 2000 року. Але кодекс не був прийнятий. Найнагальнішим питанням є потреба уніфікації наявних в Україні систем соцзахисту. Оскільки соціальні гарантії надаються різним соціально незахищеним верствам населення за різними критеріями, то внаслідок цього засад соціальної справедливості і соціальної спрямованості на конкретну людину не дотримано. Крім того, слід гармонізувати вітчизняні системи соціального захисту з нормами міжнародного права, застосовуючи міжнародний досвід.

Отже, право на соціальне забезпечення це одне з природжених прав людини. Воно закріплене в Конституції України і визнається пріоритетним напрямком державної політики. Невід'ємною частиною нормативно-правової бази у сфері соціального захисту є міжнародні документи. У сучасних умовах право на соціальне забезпечення є найбільш проблематичним серед соціальних конституційних прав. Актуальним залишається положення про створення Соціального кодексу.

Література:

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. / Н. Б. Болотіна - К., 2005. - 615 с.
2. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 3 травня 1996 р. ETS № 163 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
4. Конвенція МОП про мінімальні норми соціального забезпечення N 102 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_011
5. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
6. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні [Текст] : підруч. для студ. ВНЗ, що навчаються за фахом «Правознавство» / І. М. Сирота; Одеська національна юридична академія. - Х. : Одіссей, 2007. 408 с.